

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
NACIONALINIO SAUGUMO IR GYNYBOS KOMITETAS**

**SPRENDIMAS
DĖL ASTRAVO ATOMINĖS ELEKTRINĖS KELIAMOS GRĖSMĖS**

2020 m. gruodžio 16 d. Nr. 104-Spr-9
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas (toliau – Komitetas),

2020 m. gruodžio 9 d. posėdyje išklausęs atsakingų Lietuvos Respublikos valstybės institucijų informaciją apie Astravo AE gaminamos elektros energijos srautus BRELL žiede ir Baltijos valstybių prekybos elektra su trečiosiomis šalimis duomenis;

primindamas, kad Baltarusijos Respublikoje pastatyta ir pradėjusi veikti Astravo atominė elektrinė (toliau – Astravo AE) Lietuvos Respublikos įstatymu yra pripažinta nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai;

reikšdamas įsitikinimą, kad nesaugioje Astravo AE pagaminta elektros energija neturi tiesiogiai ir netiesiogiai patekti į Lietuvos rinką;

atreipdamas dėmesį į tai, kad Vyriausybės patvirtintas būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo nesaugios branduolinės elektrinės Baltarusijos Respublikoje veiksmų planas neužtikrina, kad Astravo AE pagaminta elektra negalėtų tiesiogiai ir netiesiogiai patekti į Lietuvos rinką;

pažymėdamas, kad komercinio pralaidumo prekybai elektros energija tarp Baltarusijos Respublikos ir Lietuvos uždarymas yra nepakankama priemonė siekiant neleisti Astravo AE pagamintos elektros energijos tiesiogiai ir netiesiogiai parduoti Lietuvos vartotojams;

reikšdamas apgailėstavimą, kad iki šiol taikytos priemonės neužtikrino Lietuvos Respublikos įstatymais įtvirtinto ir laukiamo rezultato – Astravo AE elektros tiesioginio ir netiesioginio nepatekimo į Lietuvos rinką;

laikydamasis nuomonės, kad Latvijos ir Estijos taikoma Tarpzoninio pralaidumo apskaičiavimo, nustatymo ir paskirstymo su Rusija nuostatos, sąlygos ir metodika (toliau – Metodika) turi esminių trūkumų, dėl kurių Astravo AE pagaminta elektros energija patenka į Lietuvos rinką, ją *de facto* vartoja Lietuvos vartotojai ir už ją atsiskaito;

reikšdamas didelį susirūpinimą, kad neužtikrinus Astravo AE pagamintos elektros energijos tiesioginio ir netiesioginio nepatekimo į Lietuvą, jai pradėjus veikti pilnu pajėgumu dalis pagamintos elektros energijos galės patekti į Lenkijos rinką, o tai sukels didelę grėsmę Baltijos valstybių elektros tinklų sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais projekto įgyvendinimui;

siūlo Vyriausybei:

Skubiai parengti Vyriausybės veiksmų planą, užtikrinantį Astravo AE pagamintos elektros energijos nepatekimą į Lietuvos rinką, kuriame būtų numatyta:

- 1) Aiškios derybinės pozicijos deryboms tarp Baltijos valstybių dėl prekybos elektra su trečiosiomis šalimis, kuriose būtų apibrėžti siektini tikslai, rezultatai ir jų pasiekimo terminai;
- 2) Konkretus siektinas derybų dėl trišalės Baltijos valstybių prekybos elektra su trečiosiomis šalimis Metodikos, elektros kilmės sertifikatų ir infrastruktūros tarifo su trečiosiomis šalimis rezultatas ir jo pasiekimo tvarkaraštis;

- 3) Kriterijai dėl Metodikos, elektros kilmės sertifikatų ir infrastruktūros tarifo su trečiosiomis šalimis, kuriais remiantis būtų galima įrodyti (patvirtinti), kad Astravo AE pagaminta elektros energija tiesiogiai ir netiesiogiai neprekiuojama Lietuvos rinkoje, ji nepasiekia Lietuvos vartotojų ir Lietuvos vartotojai už ją nemoka;
- 4) Sankcijų mechanizmas Lietuvos, Estijos ir Latvijos juridiniams asmenims, dalyvaujantiems prekybos elektra su trečiosiomis šalimis schemose pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktus ar Lietuvos, Estijos ir Latvijos susitarimus dėl Baltarusijoje pagamintos elektros energijos nepatekimo į Baltijos šalių rinką.

Komiteto pirmininkas

Laurynas Kasčiūnas